

Sygn. akt *XVII AmE 179/20*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	<i>Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Malinowska</i>
Protokolant –	Sekretarz sądowy Joanna Nande

po rozpoznaniu 11 stycznia 2022 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) *S.A. z siedzibą w P.*

przeciwko *Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki*

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania (...) *S.A. w P.* od decyzji Prezes Urzędu Regulacji Energetyki z 31 marca 2020 r. Nr (...)(...)

1. oddala odwołanie;

2. zasądza od (...) *S.A. z siedzibą w P.* na rzecz Prezes Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 (siedemset dwadzieścia) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Ewa Malinowska

XVII AmE 179/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 marca 2020 r. Nr (...)(...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki Na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a, w związku z art. 11 i art. lid ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 755 ze zm.), w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007 r., Nr 133, poz. 924), oraz na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 256) w związku z art. 30 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne, po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu pismem z dnia 3 grudnia 2018 r., na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy - Prawo energetyczne, postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P., kary pieniężnej za niestosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015 r., orzekł co następuje:

1. (...) *Spółka Akcyjna z siedzibą w P. (NIP: (...)) w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r., w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w P. przy ul. (...), naruszyła obowiązek stosowania się do ograniczeń*

w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. lid ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy.

2. Za działanie wymienione w punkcie 1. wymierzył (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P., karę pieniężną w kwocie 12 381 zł.

(decyzja k. 6-13)

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. wniósł odwołanie od tej decyzji zaskarżając ją w całości. Zaskarżonej decyzji zarzucił:

Naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 11 i 11 d ust. 3 PE, art. 56 ust. 1 pkt 3 a PE, art. 23 ust. 2 pkt 13 PE w zw. z art. 61 § 1 i 4 k.p.a., art. 56 ust. 6 PE, art. 56 ust. 6a PE. Zarzucając powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji i umorzenie postępowania ewentualnie o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stosowne obniżenie kary pieniężnej lub odstąpienie od jej wymierzenia.

(odwołanie k. 14-18)

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

(odpowiedź na odwołanie k. 48-50)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 1 lipca 2013 r. Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. zawarł z (...) S.A. Oddział w W. Umowę o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej nr (...), której przedmiotem było dostarczanie energii elektrycznej do obiektu zlokalizowanego przy ul (...) w P.. W umowie tej moc umową określono na 1450 KW dla pierwszego przyłącza i 1550 KW dla drugiego przyłącza. Poziom mocy bezpiecznej, obowiązującej przy 20 stopniu zasilania, ustalono na 500 KW. Zgodnie z ww. umową, Odbiorca zobowiązany jest do ograniczenia poboru mocy w przypadku wprowadzenia ograniczeń na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów.

(fakty bezsporne, umowa k. 69-72 akt adm.)

W piśmie z 27 lipca 2014 r. OSD, do którego sieci jest przyłączony obiekt odbiorcy energii ((...) S.A. w W.), zawarł informację o obowiązującym odbiorcę planie wprowadzenia ograniczeń w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. Dla 11 stopnia zasilania przyjęto wartość 3,00 MW, a dla 20 stopnia – 1,00 MW MW. Dla pozostałych stopni zasilania wartości te przedstawiały się następująco: dla 12 stopnia – 2,78 MW, dla 13 stopnia – 2,56 MW, dla 14 stopnia – 2,33 MW, dla 15 stopnia – 2,11 MW, dla 16 stopnia – 1,89 MW, dla 17 stopnia – 0,67 MW, dla 18 stopnia – 1,44 MW, dla 19 stopnia – 1,22 MW. Powód nie kwestionował wartości ustalonych dla jego obiektu w planie.

(dowód: pismo OSD z 27.07.2014 r., k. 11 akt admin.).

(...) S.A. z siedzibą w K. (dalej: PSE), pełniące funkcję Operatora Systemu Przesyłowego (dalej: OSP), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości określonych w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowych (IRiESP), spowodowanych m. in. sytuacją pogodową i hydrologiczną (wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach) oraz wynikającego z niej ograniczenia w pracy części elektrowni, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16d PE i wprowadziły - na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE - od godz. 10.00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały do godziny 24:00 dnia 11 sierpnia 2015 r.

Dnia 10 sierpnia 2015 r., działając w oparciu o art. 11c ust. 3 PE, PSE zgłosiły konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 PE, tj. w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, przewidującego na czas oznaczony, na

terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła.

Rada Ministrów 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które przewidywało te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW.

Komunikaty operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego o obowiązujących stopniach zasilania były ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie I (...) S.A. o godz. 7.55 i o godz. 19.55.

(dowód: fakty powszechnie znane, bezsporne).

Odbiorca energii nie dostosował się do wprowadzonych 10 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w obiekcie zlokalizowanym przy ul. (...) w P.. Wartość przekroczenia przez Odbiorcę dopuszczalnego poboru mocy [MW w godzinie] w poszczególnych dniach:

- 10 sierpnia 2015 r. łącznie 3,941715 (MW w godzinie);
- 11 sierpnia 2015 r. łącznie 0,185300 (MW w godzinie);

Łącznie, dla wyżej wymienionego okresu, Odbiorca przekroczył **4,127015 MW** w godzinie.

(dowód: fakty bezsporne; Załącznik nr 1 do zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego – „Pobór mocy i ustalony poziom ograniczeń Odbiorcy w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. (...)”, k. 3-4 akt admin.).

Pismem z 3 grudnia 2018 r. Prezes URE zawiadomił odbiorcę energii o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia przedsiębiorcy kary pieniężnej w związku z powzięciem – na podstawie dokumentów przekazanych Prezesowi URE przez OSD, do którego sieci odbiorca jest przyłączony – uzasadnionego podejrzenia naruszenia przez odbiorcę obowiązku stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, co zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy – Prawo energetyczne, podlega karze pieniężnej. (dowód: zawiadomienie o wszczęciu postępowania, k. 1-2 akt admin.)

W roku 2019 powód uzyskał przychód netto (obejmujący przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, pozostałe przychody operacyjne oraz przychody finansowe) w wysokości (...) zł.

(dowód: fakty bezsporne; Rachunek zysków i strat, k. 80 akt admin.)

Powyżej opisany stan faktyczny nie był sporny między stronami, a Sąd go ustalił w oparciu o wyżej wskazane dowody, zgromadzone w toku postępowania administracyjnego, jak i w oparciu o twierdzenia stron, oraz fakty powszechnie znane. Sąd przyznał moc dowodową wszystkim zebranych w sprawie dokumentom, które nie były kwestionowane przez strony, a i Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić im mocy dowodowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało oddaleniu.

W niniejszej sprawie poza sporem było niedostosowanie się przez powoda do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w dniach 10, 11 sierpnia 2015 r. w obiekcie zlokalizowanym w P. przy ul (...). Spór między stronami dotyczył natomiast kwestii istnienia podstawy prawnej do nałożenia kary pieniężnej, w sytuacji przekroczenia w poborze energii elektrycznej w trakcie obowiązywania ograniczeń oraz kwestii wysokości wymierzonej powodowi kary, która – w ocenie strony – nie uwzględnia znikomego stopnia szkodliwości czynu, braku zawinienia po stronie powoda oraz jego dotychczasowego zachowania powoda i możliwości finansowych.

Z art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wynika, że Rzeczpospolita Polska zapewnia bezpieczeństwo obywateli. Bezpieczeństwo to obejmuje zaś, między innymi, bezpieczeństwo energetyczne, zdefiniowane w art. 3 pkt 16 PE, zgodnie z którym bezpieczeństwo energetyczne to stan gospodarki umożliwiający pokrycie bieżącego i perspektywicznego zapotrzebowania odbiorców na paliwa i energię w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony, przy zachowaniu wymagań ochrony środowiska.

Z kolei, zgodnie z definicją ustawową zawartą w Prawie energetycznym:

- bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej to zdolność systemu elektroenergetycznego do zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej oraz zrównoważenia dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię (art. 3 pkt 16a PE),

- bezpieczeństwo pracy sieci elektroenergetycznej to nieprzerwana praca sieci elektroenergetycznej, a także spełnienie wymagań w zakresie parametrów jakościowych energii elektrycznej i standardów jakościowych obsługi odbiorców, w tym dopuszczalnych przerw w dostawach energii elektrycznej odbiorcom końcowym, w możliwych do przewidzenia warunkach pracy tej sieci (art. 3 pkt 16b PE),

- zagrożenie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej to stan systemu elektroenergetycznego lub jego części, uniemożliwiający zapewnienie bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej lub równoważenie dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię (art. 3 pkt 16d PE).

Stosownie do treści art. 11 ust. 1 PE, w przypadku zagrożenia:

- 1) bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo - energetycznym,
- 2) bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej,
- 3) bezpieczeństwa osób,
- 4) wystąpieniem znacznych strat materialnych

- na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła polegają na:

- 1) ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej;
- 2) zmniejszeniu lub przerwaniu dostaw ciepła (art. 11 ust. 3 PE).

Według art. 11 ust. 7 PE, Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki), w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła, w przypadku wystąpienia zagrożeń, o których mowa w ust. 1.

W myśl art. 11c ust. 2 PE, w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

- 1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;

2) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Natomiast zgodnie z art. 11c ust. 3 PE, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki) oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7.

W art. 11d ust. 3 PE przewidziano z kolei, że w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.

Szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń w dostawach i poborze energii elektrycznej określa rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Zgodnie z § 5 pkt 1 rozporządzenia, ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła dotyczą każdego z odbiorców energii elektrycznej - dla których wielkość mocy umownej określonej w umowach ustalona została powyżej 300 kW i którzy nie podlegają ochronie przed wprowadzonymi ograniczeniami na podstawie § 6 ust. 1 rozporządzenia. Zaś w świetle tego ostatniego przepisu, ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami podlegają odbiorcy energii elektrycznej w ciągu całego roku, dla których wielkość mocy umownej określonej w zawartej umowie sprzedaży, umowie o świadczenie usług przesyłania albo dystrybucji lub umowie kompleksowej ustalona została poniżej 300 kW oraz:

- 1) szpitale i inne obiekty ratownictwa medycznego;
- 2) obiekty wykorzystywane do obsługi środków masowego przekazu o zasięgu krajowym;
- 3) porty lotnicze;
- 4) obiekty międzynarodowej komunikacji kolejowej;
- 5) obiekty wojskowe, energetyczne oraz inne o strategicznym znaczeniu dla funkcjonowania gospodarki lub państwa, określone w przepisach odrębnych;
- 6) obiekty dysponujące środkami technicznymi służącymi zapobieganiu lub ograniczaniu emisji, negatywnie oddziałujących na środowisko.

Stosownie do § 8 ust. 1 i 2 i 6 rozporządzenia, wielkości określające poziomy wprowadzanych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej poprzez ograniczenie poboru mocy ujęte są w planach wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które podlegają corocznej aktualizacji. Plan taki opracowywany jest przez operatorów systemów przesyłowych uzgadnianych z Prezesem URE na podstawie planów wprowadzania ograniczeń opracowywanych przez operatorów systemów dystrybucyjnych. Zaś na mocy § 10 rozporządzenia, umowy zawarte przez przedsiębiorstwa energetyczne z odbiorcami zawierają maksymalne ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej ujęte w planach ograniczeń i określają sposób powiadamiania o obowiązujących stopniach zasilania.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w § 11 i § 12 określa sposób informowania odbiorców z planami ograniczeń i ograniczeniami w poborze energii elektrycznej. I tak, według pierwszego z wymienionych przepisów, operatorzy oraz przedsiębiorstwa energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło zapoznają odbiorców z planami ograniczeń przez ogłoszenia zamieszczane w sposób zwyczajowo przyjęty w danej

miejsowości lub w formie elektronicznej na swojej stronie internetowej albo w formie ustalonej w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, co najmniej na 30 dni przed dniem obowiązywania ograniczeń. Natomiast zgodnie z § 12:

1. Ograniczenia w poborze energii elektrycznej są realizowane przez odbiorców stosownie do komunikatów operatorów o obowiązujących stopniach zasilania.

2. Komunikaty operatorów o obowiązujących stopniach zasilania, o których mowa w § 9, wprowadzanych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, są ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie(...)o godzinie 7⁽⁵⁵⁾ i 19⁽⁵⁵⁾ oraz na stronach internetowych operatorów i przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło, które obowiązują w czasie określonym w tych komunikatach.

3. W przypadku zróżnicowania wprowadzonych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, w stosunku do stopni zasilania ogłoszonych w komunikatach radiowych, operatorzy powiadamiają odbiorców indywidualnie w formie pisemnej lub w sposób określony w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, albo za pomocą innego środka komunikowania się w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

4. Powiadomienia, o których mowa w ust. 3, są dla odbiorcy obowiązujące w pierwszej kolejności w stosunku do powiadomień ogłaszanych w komunikatach radiowych.

Odnosząc powyższe unormowania prawne do stanu faktycznego niniejszej sprawy stwierdzić należy, że w sierpniu 2015 r. powód był odbiorcą energii elektrycznej, którego dotyczyły ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Do powoda nie miały bowiem zastosowania wyłączenia, o których mowa w § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. Powód był zatem zobowiązany zastosować się zarówno do ograniczeń wprowadzonych przez Operatora Systemu Przesyłowego (tj. (...)) w dniu 10 sierpnia 2015 r., które obowiązywały do godz. 24:00 11 sierpnia 2015 r., jak i do ograniczeń wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00.

W rozpatrywanej sprawie poza sporem jest, że strona powodowa nie dostosowała się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w obiekcie zlokalizowanym w P. przy ul. (...). Wartość przekroczenia przez Odbiorcę dopuszczalnego poboru mocy w poszczególnych dniach 10 sierpnia 2015 r. łącznie 3,941715 (MW w godzinie); 1 sierpnia 2015 r. łącznie 0,185300 (MW w godzinie). Łącznie, dla wyżej wymienionego okresu, Odbiorca przekroczył 4,127015 MW w godzinie. Powód nie kwestionował podanych wartości przekroczeń, ani wskazania dni, w których je odnotowano.

Kwestia dopuszczania się przez powoda wskazanego naruszenia jest niewątpliwa i niesporna. Rozstrzygnięcia wymagało zatem, czy istnieje podstawa prawna do nałożenia kary za ten delikt administracyjny w odniesieniu do niedostosowania się do ograniczeń wprowadzonych w sierpniu 2015 r., co kwestionowała strona powodowa.

Zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, Prezes URE jest zobowiązany do nałożenia kary pieniężnej na podmiot, który nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3.

Przepis art. 11 PE dotyczy ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzanych w drodze rozporządzenia Rady Ministrów.

Jeśli chodzi o art. 11c ust. 3 PE – który nie został wprawdzie przywołany jako podstawa prawna decyzji kwestionowanej w niniejszej sprawie - to przepis ten nie stanowi samoistnej podstawy do wprowadzenia ograniczeń. Dotyczy on bowiem obowiązków informacyjnych operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego w związku z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii

elektrycznej, a także obowiązku zgłoszenia konieczności wprowadzenia ograniczeń w trybie art. 11 ust. 7, tj. w trybie rozporządzenia Rady Ministrów. Natomiast sankcja za niedopełnienie przez operatora wskazanych obowiązków została przewidziana w art. 56 ust. 1 pkt 1c PE. Tym samym, zdaniem Sądu, odesłanie w art. 56 ust. 3a PE do przepisu art. 11c ust. 3 PE jest puste i mamy tutaj do czynienia z ewidentnym błędem ustawodawcy. Natomiast z całą pewnością przepis ten nie daje podstaw do nałożenia na jakikolwiek podmiot, jakichkolwiek ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Prezes URE oparł zaskarżoną decyzję także na art. 11d ust. 3 PE, co zdaniem Sądu, było w pełni uzasadnione. Przepis ten stanowi de facto rozwinięcie uprawnień OSP wskazanych w art. 11c ust. 2 PE, przez określenie sposobu realizacji wprowadzonych ograniczeń. Przepis ten zawiera bowiem normę, która dotyczy możliwości ograniczenia przez operatorów systemu elektroenergetycznego – do których zaliczyć należy także operatora systemu przesyłowego – świadczonych przez nich usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw. Pogląd taki wyraził także Sąd Apelacyjny w Warszawie, przykładowo, w uzasadnieniu wyroku z 10 marca 2020 r., wydanego w sprawie o sygn. akt VII AGa 366/19. Sąd orzekający w niniejszym składzie w pełni podziela i przyjmuje za swoje stanowisko zaprezentowane przez Sąd Apelacyjny w tymże uzasadnieniu, co do objęcia sankcją przewidzianą w art. 56 ust. 1 pkt 3a PE także przypadku niezastosowania się przez odbiorcę energii elektrycznej do ograniczeń w jej dostarczaniu i poborze, wprowadzonych w trybie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE.

W ocenie Sądu Okręgowego, wykładnia art. 11d ust. 3 PE, skłania do wniosku, że Operator Systemu Przesyłowego (tj. (...) S.A.), wobec stwierdzenia w sierpniu 2015 r. zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, miał prawo wprowadzenia ograniczeń w świadczonych usługach. W konsekwencji, podmiot, który nie zastosował się do tych ograniczeń, podlega sankcji przewidzianej w art. 56 ust. 3a PE.

Należy mieć na uwadze, że wprowadzenie przez OSP ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, podobnie jak i korzystanie innych przewidzianych prawem uprawnień operatorskich, jest znaczącym instrumentem, służącym zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego państwa. W tym kontekście, rozwiązania przewidziane przez ustawodawcę w art. 11c-11d PE, mają wyjątkowy charakter, gdyż znajdują one zastosowanie w sytuacjach nadzwyczajnych. I tak, art. 11c PE odnosi się do przypadku wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, wskutek zaistnienia okoliczności wskazanych w ust. 1 tego przepisu, gdy usunięcie tego zagrożenia i zapewnienie prawidłowego działania systemu elektroenergetycznego nie pozwala na zastosowanie ograniczeń przewidzianych w art. 11 ust. 7 PE (tj. w drodze rozporządzenia Rady Ministrów), lecz wymaga natychmiastowego podjęcia nadzwyczajnych działań i zastosowania nadzwyczajnych środków. Z kolei art. 11d PE wskazuje na działania i środki, które w opisanej wyżej sytuacji, może podjąć i zastosować operator systemu przesyłowego oraz dystrybucyjnego w celu zażegnania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw. W ostateczności, gdy wyczerpane zostaną wszystkie inne działania, służące zapewnieniu pokrycia potrzeb odbiorców na energię elektryczną, operator systemu przesyłowego może wydać polecenia odbiorcom końcowym, co do ograniczeń w poborze energii elektrycznej, bądź przerwać jej dostawy, stosownie do planów ograniczeń (art. 11 ust. 6a).

W przywołanym uzasadnieniu wyroku z 3 marca 2020 r. Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że przepisy art. 11d PE wskazują środki i sposoby działania przez operatora systemu przesyłowego, stanowiąc rozwinięcie generalnych dyrektyw postępowania przewidzianych w art. 11c ust. 2 PE, tj. odpowiednio: art. 11c ust. 2 pkt 1 w związku z art. 11d ust. 1 PE oraz art. 11c ust. 2 pkt 2 w związku z art. 11d ust. 3 PE. Mianowicie, art. 11d ust. 1 PE określa uprawnienia operatora systemu przesyłowego względem innych użytkowników systemu (w celu wykonania art. 11c ust. 2 pkt 1), natomiast art. 11d ust. 3 PE zezwala na wykonywanie usług przesyłania i dystrybucji w sposób odpowiadający treści art. 11c ust. 2 pkt 2. Przepisy te – jak trafnie zauważył Sąd Apelacyjny - są powiązane ze sobą funkcjonalnie i istnieje między nimi ścisła zależność, co potwierdza z kolei ich redakcja, wskazująca analogiczne hipotezy ich stosowania, tj. co do art. 11c ust. 2 PE: „W przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej (...)”, a co do art. 11d ust. 3 PE: „W okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej (...)”. Sąd ten wskazał również, że – zgodnie z zamierzeniem ustawodawcy - dzięki przepisom art. 11c-11f PE operatorzy systemów sieciowych mieliby dysponować możliwościami skutecznego zarządzania instalacjami i sieciami energetycznymi nawet w sytuacjach

wyjatkowych (art. 11c ust. 2 pkt 1 w związku z art. 11d ust. 1 PE), a w sytuacji zagrożeń mają być wdrażane ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w taki sposób, aby nie doszło do dysfunkcji całego systemu zaopatrzenia sieciowego (art. 11c ust. 2 pkt 2 w związku z art. 11d ust. 3 PE). Sąd ten podkreślił, że założeniem reagowania kryzysowego w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej jest pełna współpraca użytkowników systemu z operatorem systemu przesyłowego i realizującymi jego polecenia operatorami systemów dystrybucyjnych (art. 9j ust. 3 w związku z art. 11c ust. 2 pkt 1 i art. 11d ust. 2 PE) oraz wykonywanie ich poleceń dyspozytorskich (z zastrzeżeniem braku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia osób), przy czym polecenia operatora systemu przesyłowego mają wówczas nadrzędny charakter wobec poleceń operatorów systemu dystrybucyjnego.

Sąd Apelacyjny podkreślił także znaczenie roli operatorów systemu elektroenergetycznego w ochronie infrastruktury krytycznej, o której mowa w ustawie z 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym. Wskazał, że infrastruktura elektroenergetyczna, w tym sieci w znaczeniu art. 3 pkt 11 PE, są elementem infrastruktury krytycznej, której ochrona stanowi wyraz odpowiedzialności władzy publicznej za bezpieczeństwo energetyczne. Z kolei operatorzy systemów elektroenergetycznych odpowiadają - między innymi - za ruch sieciowy w sieciowych systemach energetycznych, za bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tych systemów, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci, którymi zarządzają, w tym połączeń międzysystemowych. Odpowiedzialność operatorów przejawia się w scentralizowaniu podejmowania decyzji dotyczących funkcjonowania sieci, a jej zakres wyznacza art. 9c ust. 2 PE - w przypadku operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego oraz art. 9c ust. 3 PE - w odniesieniu do operatora systemu dystrybucyjnego. Sąd Apelacyjny podkreślił w uzasadnieniu swego orzeczenia, że bezpieczeństwo dostarczania energii elektrycznej (poprzez zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu elektroenergetycznego i odpowiedniej zdolności przesyłowej w sieci przesyłowej elektroenergetycznej) jest podstawowym zadaniem operatora systemu przesyłowego, gdyż wskazane zostało przez ustawodawcę na pierwszym miejscu.

W tym kontekście, trafna jest konkluzja tegoż Sądu, że przepisy art. 11d ust. 1 i 3 PE dostarczają operatorowi systemu przesyłowego instrumenty reagowania na wypadek sytuacji przewidzianych w art. 11c ust. 2 PE. Operator systemu przesyłowego jest zatem uprawniony do czasowego ograniczenia zakresu wykonywania umów przesyłowych, przez ograniczenie dostarczania energii elektrycznej, a w następstwie jego działania, analogiczne kroki podejmują operatorzy systemów dystrybucyjnych, do których to ograniczeń zobowiązani są dostosować się odbiorcy końcowi.

Reasumując powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego, ograniczenia, o których mowa w art. 11d ust. 3 PE obejmują swoim zakresem także te wymienione w art. 11c ust. 2 pkt 2 PE. Ograniczenia w świadczeniu usług przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej (art. 11d ust. 3 PE) stanowią rodzaj ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii. Natomiast, przywołany już art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, przewiduje karę pieniężną za niedostosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3. Oznacza to zatem, że niezastosowanie się przez odbiorcę energii elektrycznej do ograniczeń w jej dostarczaniu i poborze, wprowadzonych 10 sierpnia 2015 r. na polecenie OSP w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 PE w związku z art. 11d ust. 3 PE, stanowi podstawę do nałożenia na ten podmiot sankcji przewidzianej w 56 ust. 1 pkt 3a PE. Nietrafny jest zatem zarzut naruszenia art. 23 ust. 2 pkt 13 PE.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy nie podziela zarzutu odwołania, co do braku podstawy prawnej do orzeczenia wobec powoda kary pieniężnej w odniesieniu do naruszenia obowiązku stosowania się do ograniczeń wprowadzonych przez (...) S.A.

W ocenie Sądu, pozwany zasadnie przyjął, że w danym przypadku brak było podstaw do zastosowania instytucji odstąpienia od wymierzenia kary, o której mowa w art. 56 ust. 6a PE. Zgodnie z tym przepisem, Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek. Istotne jest przy tym, że obie ww. przesłanki muszą zostać spełnione łącznie. Nadto, należy podkreślić, że skorzystanie z danej instytucji nie ma charakteru obligatoryjnego, gdyż decyzję o jej zastosowaniu pozostawiono uznaniu administracyjnemu Prezesa URE. Zdaniem Sądu, rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonej decyzji mieści się w granicach tego uznania. W analizowanym przypadku pozwany trafnie przyjął,

że stopień szkodliwości zarzucanego czynu jest znaczny z uwagi na jego bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. W globalnym wymiarze, w sytuacji zagrożenia dostaw energii elektrycznej zaistniałej w sierpniu 2015 r., nawet niewielkie, pojedyncze przekroczenia obowiązujących wartości poboru energii, miały bowiem ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa systemu energetycznego państwa, bo ich suma stwarzała w tym zakresie realne niebezpieczeństwo dla pracy krajowej sieci elektroenergetycznej. Ponadto, skoro kara pieniężna dotyczy przekroczenia poboru mocy w konkretnych dniach, tj. do 10 i 11 sierpnia 2015 r., to nie jest możliwe przyjęcie, że powód zrealizował obowiązek lub zaprzestał naruszenia, bowiem w tych właśnie dniach miał miejsce stan, w którym nie zastosowano się do wprowadzonych ograniczeń związanych z bezpieczeństwem dostaw energii elektrycznej.

Zdaniem Sądu, powód nie przedstawił okoliczności, które podważałyby wymiar nałożonej na niego kary za przekroczenia w poborze energii w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. Zgodnie z art. 56 ust. 3 PE, wysokość kary pieniężnej, o której mowa między innymi w ust. 1 pkt 3a, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Natomiast w myśl art. 56 ust. 6 PE, ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

Wszystkie wymienione kryteria zostały uwzględnione przy miarkowaniu kary i - w opinii Sądu Okręgowego - zostały ocenione przez pozwanego prawidłowo. Kara w wysokości 12.381 zł (stanowiąca iloczyn 3.000 zł i łącznego przekroczenia mocy wynoszącego 4,127015 MW w godzinie), wyliczona według metodologii przyjętej przez regulatora - w pełni zaakceptowanej przez Sąd orzekający w niniejszym składzie - mieści się w granicach wyznaczonych przepisami prawa. Należy przy tym odnotować, że metodologia ta jest stosowana, co do zasady, wobec wszystkich odbiorców energii, którzy dopuścili się w sierpniu 2015 r. naruszeń w zakresie poboru energii elektrycznej, co stanowi wyraz sprawiedliwego i równego traktowania wszystkich tych podmiotów. Z kolei uwzględnienie przy ustalaniu wymiaru kary wielkości łącznego przekroczenia mocy przez danego odbiorcę, pozwala na zindywidualizowanie kary i odniesienie jej wysokości do okoliczności konkretnego przypadku.

Nadto, pozwany uwzględnił przy wymiarze kary okoliczność łagodzącą - tj. podjęcie działań, skutkujących zastosowaniem się do ograniczeń w części czasu ich trwania w ten sposób, że zawęził podstawę do wymierzenia kary wyłącznie do godzin, kiedy nastąpiło niedostosowanie się do ograniczeń i tylko w takim stopniu, w jakim niedostosowanie to miało miejsce. Biorąc pod uwagę wysokość przychodu, osiągniętego przez powoda w roku 2019 oraz maksymalną wysokość kary, jaka mogła być wymierzona w danym przypadku ((...) zł), kara wymierzonej w wysokości 12.381 zł nie jest nadmiernie dolegliwa i nie wpłynie negatywnie na kondycję finansową powoda.

Pozwany prawidłowo ustalił przesłankę dotychczasowego zachowania podmiotu. Skoro bowiem podobna sytuacja na rynku energetycznym w zakresie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej - jak sytuacja zaistniała w sierpniu 2015 r. - nie miała miejsca w ciągu wielu ostatnich lat i pod rządami relewantnych przepisów prawa, oznacza to brak możliwości oceny dotychczasowego zachowania powoda w kontekście wcześniejszego wykonywania przez niego obowiązków wynikających z ustawy - Prawo energetyczne, związanych z wprowadzeniem ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Nie chodzi tu bowiem o jakiegokolwiek wcześniejsze ukaranie podmiotu przez Prezesa URE, lecz tylko takie, które wiązało się z naruszeniem obowiązku dostosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Co do stopnia szkodliwości czynu, to jak już wskazano powyżej, Sąd podziela stanowisko prezesa URE, że należy ją uznać za znaczną z uwagi na to, że ograniczenia w poborze mocy są wprowadzane w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w całym kraju i ich nieprzestrzeganie może rodzić poważne skutki dla Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Instrument w postaci ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, stanowi ostatni element mechanizmu zabezpieczającego przed rozległą awarią zasilania, poprzez utratę napięcia w sieci elektroenergetycznej na znacznym obszarze, w wyniku niedoboru mocy wytwórczych mogących zaspokoić istniejące w danym momencie zapotrzebowanie. Konsekwencje takiej awarii mogą nieść ze sobą niezwykle poważne skutki zarówno dla gospodarki, jak i gospodarstw domowych. Nadto, mając na uwadze systemowy charakter wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej oraz przyjętych zasad ustalania planu

ich wprowadzania, na który składają się indywidualne plany ograniczeń informujące odbiorców o obowiązujących ich stopniach zasilania na wypadek wprowadzenia ograniczeń, na osiągnięcie zamierzonego efektu redukcji zapotrzebowania na energię elektryczną w skali całego kraju składają się jednostkowe zachowania poszczególnych odbiorców energii.

W analizowanym przypadku ograniczenia zostały wprowadzone w związku z wyjątkowo wysokimi temperaturami i obniżeniem stanu wód w zbiornikach wodnych i rzekach, a zatem nawet niewielkie przekroczenia poboru mocy mogły wywołać blackout. Dlatego tak istotne ze względów bezpieczeństwa było przestrzeganie ograniczeń wprowadzonych w sierpniu 2015 r. I nawet jeśli przekroczenia w poborze mocy przez niektóre podmioty nie były wysokie, to biorąc pod uwagę niezastosowanie się do wprowadzonych ograniczeń przez znaczną liczbę odbiorców, kumulacja takich zachowań stanowiła realne zagrożenie dla tego bezpieczeństwa. Powód, jak już zauważono, jest zaś profesjonalistą, a zatem dotyczą go podwyższone reguły staranności i zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, rzetelności, zapobiegliwości, zdolności przewidywania, jak również znajomości obowiązujących przepisów prawa oraz konsekwencji wynikających z niego dla wykonywanej działalności gospodarczej. Powód powinien zatem w taki sposób prowadzić działalność, aby nie naruszać przepisów prawa. Podejmując zaś decyzję o przekroczeniu dopuszczalnego poboru mocy ustalonego dla jego obiektu, powód musi liczyć się z koniecznością zapłaty kary pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a PE.

Bezpodstawny jest zarzut powoda, że organ nie wziął pod uwagę profilu działalności wykonywanej przez powoda w obiekcie, którego dotyczy niniejsza sprawa (produkcja akumulatorów), a której przerwanie lub znaczne wyciszenie powodowałoby zagrożenia dla bezpieczeństwa i środowiska. Należy bowiem zauważyć, że powód nie kwestionował wysokości poziomów mocy przyjętych dla poszczególnych stopni zasilania, a zwłaszcza dla 11 i 20 stopnia zasilania, określonych w wiążącej powoda umowie kompleksowej oraz w planie wprowadzania ograniczeń, obowiązującym w sierpniu 2015 r. W ocenie Sądu, to powód powinien zadbać o to, żeby w umowie tej oraz w planach wprowadzania ograniczeń uwzględniono poziomy mocy, w tym poziom mocy bezpiecznej, na poziomie zapewniającym prawidłowe funkcjonowanie prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa w przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii, albowiem to powód posiada wiedzę o procesach technologicznych i innych okolicznościach związanych z poborem energii elektrycznej w użytkowanym obiekcie i do powoda należy zapewnienie jego przedsiębiorstwu prawidłowego funkcjonowania. Jeżeli więc obiekt powoda wymagał ustalenia mocy dla poszczególnych stopni zasilania na innym poziomie, to powód powinien był zgłosić tę okoliczność na etapie zawierania umowy i ustalania planu wprowadzania ograniczeń, bowiem – co oczywiste - operator nie posiada szczegółowej wiedzy o charakterze działalności wykonywanej w obiekcie objętym planem. Poza sporem jest, że w analizowanym przypadku powód nie zgłosił takiego rodzaju zastrzeżeń.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c., Sąd orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto, zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c., zasadą odpowiedzialności za wynik procesu przyjmując, że powód - jako przegrywający sprawę – zobowiązany jest do zwrotu pozwanemu kosztów procesu, na które złożyło wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 720 zł, ustalonej na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSO Ewa Malinowska